

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-97-04; 29-35-69

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon: 22 62 62 62

Teleks: 22 62 62

BS/309/118/90

PREZYDENT WOJCIECH JARUZELSKI W OPINII SPOŁECZNEJ

Komunikat z badań

Warszawa, październik 1990 r.

Ocena działalności prezydenta W.Jaruzelskiego, potrzeba zmian na tym stanowisku przed upływem kadencji oraz stosunek społeczeństwa do akcji zbierania podpisów w tej sprawie były m.in. przedmiotem przeprowadzonych ostatnio badań CBOS¹.

Działalność prezydenta

Działalność W.Jaruzelskiego badano w kilku wymiarach: zgodności jej z interesami społecznymi, wywiązywania się z pełnionej funkcji oraz ogólnej opinii respondentów o prezydencie.

Grono osób akceptujących działalność prezydenta systematycznie maleje. W porównaniu z wrześniem '89 nastąpił spadek o 37,7 punktu procentowego. Rośnie natomiast odsetek respondentów przekonanych, że działalność prezydenta nie odpowiada społeczeństwu i jest niezgodna z jego interesami (wzrost o 28,2 punktu). Aprobata netto, jako różnica między pozytywnymi a negatywnymi ocenami działalności, spada i we wrześniu '90 była ujemna. Dezaprobata przewyższała (o 6 punktów procentowych) akceptację (tab. 1). W całym analizowanym okresie W.Jaruzelski w porównaniu z innymi politykami² stracił najwięcej ze swej popularności.

Tabela 1

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, działalność Prezydenta gen. W.Jaruzelskiego dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?"	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	IX '89	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	IX '90
Tak	73,8	69,2	65,5	61,1	58,5	49,1	46,7	44,2	39,3	36,1
Nie	13,9	15,4	19,0	25,3	26,8	30,2	30,3	35,6	37,3	42,1
Trudno powiedzieć	12,1	15,4	15,3	13,5	14,6	20,5	22,9	19,9	23,2	21,8
Aprobata „netto”	59,9	53,8	46,5	35,8	31,7	18,9	16,4	8,6	2,0	-6,0

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia (8)" zrealizowano w dniach 11-17 września 1990 r. na ogólnopolskiej próbie losowej dorosłej ludności kraju liczącej 1459 osób. Dane porównawcze zamieszczone w tekście pochodzą z wcześniejszych comiesięcznych (poza sierpniem br.) sondaży CBOS pod tym samym hasłem przeprowadzanych na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców kraju, liczących standardowo 1500 osób.

² Zob. m.in. "Nastroje społeczne w lipcu", komunikat z badań CBOS, Warszawa, lipiec 1990 r.; "Opinia publiczna o instytucjach politycznych" oraz "Opinia publiczna o politykach"- komunikaty z badań CBOS, Warszawa, październik 1990 r.

Szczególnie krytycznie ocenia się działalność prezydenta w środowiskach prywatnych przedsiębiorców (aprobata „netto” wynosi -32,2 punktu procentowego), kadry kierowniczej zakładów pracy (-30,8), osób należących przed wprowadzeniem stanu wojennego do NSZZ "Solidarność" (-22,5), zwolenników programu Balcerowicza (-21,7), sympatyków ROAD (-23,5) i Porozumienia Centrum (-20,1). Byli członkowie PZPR tak samo często pozytywnie, jak i negatywnie oceniają działalność W. Jaruzelskiego - nastąpiła wśród nich wyraźna polaryzacja stanowisk i aprobata „netto” jest zerowa. Pozytywne oceny dominują wśród pracowników handlu i usług (19,1) oraz osób, których deklaracje wyborcze nie są związane z obozem "Solidarności" (22,2) - tabela 1 aneksu³.

Ocena W. Jaruzelskiego w roli prezydenta przedstawia się następująco: 23% respondentów uważa, że ze swej funkcji wywiązuje się dobrze, 21,2% - że źle, natomiast 40,8% określa jako "ani dobrze, ani źle". Odpowiedzi "trudno powiedzieć" udzieliło 15% ankietowanych. Opinie: "ani dobrze, ani źle" o obecnym prezydencie dominują we wszystkich grupach społeczno-zawodowych (tab. 2 aneksu).

Na pytanie: "Jaka jest Pana(i) opinia o osobistościach życia publicznego?" uzyskano następujący rozkład odpowiedzi o W. Jaruzelskim:

bardzo korzystna	- 4,7%
raczej korzystna	- 30,7%
raczej niekorzystna	- 31,7%
bardzo niekorzystna	- 17,1%
trudno powiedzieć	- 14,9% badanych.

Warto zwrócić uwagę, że opinie mieszkańców wsi są wyraźnie podzielone; prawie tak samo często zgłaszają oni dodatnie (40%), jak i ujemne oceny (42,8%). Podobnie jest wśród robotników niewykwalifikowanych i b.członków PZPR (tab. 3 aneksu).

Na kolejne pytanie: "Czy chciał(a)by Pan(i), aby w ciągu najbliższych miesięcy rola i znacznie w życiu politycznym kraju W. Jaruzelskiego rosły, nie zmieniały się czy malały?" respondenci odpowiadali:

rosły	- 12,1%
nie zmieniały się	- 23,8%
malały	- 48,3%
trudno powiedzieć	- 14,4%

³ Zróżnicowanie odpowiedzi na pytania ankiety w zależności od cech demograficznych i społeczno-zawodowych badanych zamieszczono w aneksie.

Za zmniejszeniem znaczenia W.Jaruzelskiego optują głównie ankietowani z wyższym wykształceniem (63,4%) oraz wyszczególnione poprzednio grupy społeczno-zawodowe krytykujące działalność prezydenta jako niezgodną z interesami społecznymi. Za zachowaniem obecnego statutu opowiadają się przede wszystkim rolnicy (34,1%). Nie można natomiast jednoznacznie wyróżnić grup postulujących wzrost roli W.Jaruzelskiego (tab. 4 aneksu).

Zmiany na stanowisku prezydenta

Większość respondentów (61,5%) uważa, że W.Jaruzelski powinien odejść z urzędu, a 27,4% jest przeciwnego zdania. Pozostali (10,2%) nie zajęli stanowiska w tej kwestii (zob. również tab. 5 aneksu). Rozkład opinii w tej sprawie z uwzględnieniem oceny działalności przedstawia się następująco:

- 36,1% respondentów jest za rezygnacją z funkcji, ponieważ działalność prezydenta nie odpowiada społeczeństwu i jest niezgodna z jego interesami;
- 14,4% uważa, że powinien ustąpić, chociaż jego działalność dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z interesami ludzi;
- 11,7% jest za odejściem, chociaż nie może powiedzieć, czy działalność prezydenta odpowiada społeczeństwu;
- 17,8% jest przeciw odejściu, ponieważ działalność obecnego prezydenta dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami.

W opinii prawie połowy badanych (42,4%) postulowane zmiany byłyby korzystne dla Polski. Za obojętne, bez znaczenia dla spraw kraju, uznało je 25,8% respondentów, a za niekorzystne - 15,3%. Pozostali (16,4%) mieli trudności ze sformułowaniem opinii.

Na korzyści płynące z odejścia wskazywały głównie te same grupy społeczno-zawodowe, które krytykowały działalność obecnego prezydenta (tab. 6 aneksu). Prezentowane opinie uzasadniano tym, że:

- W.Jaruzelski jest symbolem, przedstawicielem, obrońcą starego porządku, komunizmu, nomenklatury (25,2%);
- źle działa obecnie, posiada negatywne cechy osobowościowe: nic nie robi, nie spełnia roli, nie ma wpływu na życie polityczne i gospodarcze (18,9%);
- źle działał w przeszłości, ma wiele grzechów na sumieniu, zawinił, wprowadził stan wojenny (17,3%);

- stracił autorytet, zaufanie, jest skompromitowany politycznie (12,3%);
- ustąpienia oczekuje społeczeństwo, odejście przyczyni się do korzystnych zmian w kraju: nastąpi stabilizacja, uspokojenie nastrojów, może nastąpić przyspieszenie itp. (12,4%);
- potrzebny jest nowy człowiek: prężny, energiczny, aktywny, działający (12%);
- obecny prezydent nie pasuje do przeprowadzanych zmian, obecnego rządu, linii politycznej, nowego systemu (4,5%);
- takie są oczekiwania zewnętrzne, nastąpiłaby poprawa stosunków zagranicznych (4%).

Uzasadniając brak wpływu zmian na sytuację w kraju, podkreślano przede wszystkim małe znaczenie urzędu prezydenta i jego reprezentacyjny charakter (43%) oraz wskazywano, że nie jest to obecnie najważniejszy problem (5,6%). Znaczna część badanych nie potrafiła uzasadnić swojej opinii (12,2%).

Natomiast opinie o niekorzystnych konsekwencjach zmian na stanowisku prezydenta motywowano tym, że:

- W.Jaruzelski dobrze działa, wpływa stabilizująco na sytuację w kraju, posiada wiele cech pozytywnych, jest dobrym i mądrym politykiem (47,1%);
- sytuacja w kraju może się zaostrzyć, pogorszyć z chwilą rozpoczęcia kampanii prezydenckiej (15,2%);
- nie ma zdecydowanego kandydata, nie wiadomo kto przyjdzie, lepszy Jaruzelski niż Wałęsa (13%);
- ogólnie sytuacja w kraju nie jest korzystna dla zmian (9%).

Mimo przekonania większości ankietowanych o potrzebie zmian na stanowisku prezydenta, akcja zbierania podpisów w sprawie natychmiastowego ustąpienia nie znajduje społecznego uznania 59,9% respondentów (bez względu na przynależność społeczno-zawodową - tabela 7 aneksu). Popiera ją 29,9% badanych. Pozostali (10,1%) nie wypowiedzieli się w tej kwestii.

Negując akcję zbierania podpisów, ankietowani wskazywali najczęściej na:

- jej sprzeczność z zasadami demokracji lub kultury politycznej (46,7%)
- praworządność, aspekty prawne odejścia W.Jaruzelskiego: postępowanie musi być zgodne z prawem, najpierw zmiana konstytucji, ordynacji

wyborczej, został wybrany - powinien dotrwać, jest to nacisk poza prawem (20,2%);

- pozytywną ocenę działalności obecnego prezydenta (9,7%).

Popierający wspomnianą akcję używali takich samych argumentów, jak przekonani o korzystnym wpływie na losy kraju rezygnacji W.Jaruzelskiego.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy Pana(i) zdaniem, działalność Prezydenta gen. W. Jaruzelskiego dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?"			Aprobata "netto"*
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	36,1	42,1	21,8	- 6,0
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	36,4	46,6	17,0	-10,2
Kobiety	35,7	37,7	26,6	- 2,0
<u>Wiek</u>				
Do 29	33,3	44,3	22,4	-11,0
30-39	30,2	47,5	22,3	-17,3
40-49	35,8	40,8	23,4	- 5,0
50-59	42,3	37,4	20,3	4,9
60 i więcej lat	43,0	37,1	19,9	5,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wies	41,2	35,6	23,3	5,6
Miasto	32,8	46,4	20,8	-13,6
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	43,0	34,3	22,7	8,7
Zasadnicze zawodowe	34,3	42,2	23,5	- 7,9
Średnie	32,9	47,7	19,4	-14,8
Wyższe	29,6	47,9	22,5	-18,3
<u>Stanowisko</u>				
Szeregowo	35,4	42,2	22,3	- 6,8
Kierownicze	26,5	57,3	16,1	-30,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	36,6	43,9	19,5	- 7,3
Pozostali umysłowi	26,5	53,5	20,0	-27,0
Pracownicy handlu i usług	46,8	27,7	25,5	19,1
Robotnicy wykwalifikowani	31,3	48,7	20,1	-17,4
Robotnicy niewykwalifikowani	45,4	35,1	19,6	10,3
Rolnicy	41,5	34,5	24,0	7,0
Prywatni właściciele	19,6	51,8	28,6	-32,2
Emeryci, renciści	41,3	34,2	24,6	7,1
Inni niepracujący	37,3	43,2	19,5	- 5,9
<u>Dochód na osobę</u>				
Niski (do 300 tys.)	36,3	42,4	21,3	- 6,1
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	33,8	42,5	23,6	- 8,7
Wysoki (powyżej 500 tys.)	39,9	40,9	19,2	- 1,0
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Aprobata	34,7	49,5	15,8	-14,8
Dezaprobatą	40,0	38,6	21,3	1,4
Brak opinii	33,8	34,3	32,0	- 0,5
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	39,4	41,4	19,2	- 2,0
Dezaprobatą	33,3	49,3	17,5	-16,3
Brak opinii	27,7	29,8	42,4	- 2,1
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	31,3	53,0	15,7	-21,7
Brak poparcia	40,3	41,6	18,2	- 1,3
Mało o nim wiem	40,1	33,2	26,7	6,9
Brak opinii	31,3	35,5	33,1	- 4,2
<u>Deklaracje wyborcze</u>				
<u>Głosował(a)bym na kandydatów:</u>				
Porozumienia Centrum	34,9	55,0	10,1	-20,1
ROAD	29,5	53,0	17,5	-23,5
Nie związanych z "Solidarnością"	54,2	32,0	13,7	22,2
Nie głosował(a)bym	35,1	41,4	23,5	- 6,3
Trudno powiedzieć	34,2	37,9	27,8	- 3,7
<u>Przynależność do związków zawodowych (przed wprowadzeniem stanu wojennego)</u>				
Członkowie NSZZ "Solidarność"	30,0	52,5	17,6	-22,5
Członkowie innych związków	43,5	38,3	18,2	5,2
Nie należący	36,6	38,4	25,0	- 1,8
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Członkowie	40,0	40,0	20,0	0,0
Nie należący	35,1	43,0	22,0	- 7,9

* wyliczone jako różnica między pozytywnymi a negatywnymi odpowiedziami

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy, według Pana(i), W. Jaruzelski ze swojej funkcji prezydenta wywiązuje się dotąd:			
	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	trudno powiedzieć
Ogółem	23,0	40,8	21,2	15,0
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	22,7	41,5	23,7	12,1
Kobiety	23,2	40,2	18,7	17,9
<u>Wiek</u>				
Do 29	22,4	43,3	21,0	13,3
30-39	18,5	46,7	21,8	13,0
40-49	25,0	37,6	22,6	14,7
50-59	28,2	39,6	17,6	14,5
60 i więcej lat	23,7	34,6	21,4	20,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	25,9	37,6	19,5	17,0
Miasto	21,0	43,1	22,4	13,5
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	22,9	37,0	21,0	19,0
Zasadnicze zawodowe	23,2	35,9	21,5	19,5
Średnie	21,9	47,0	20,9	10,2
Wyższe	26,8	43,7	22,5	7,0
<u>Stanowisko</u>				
Szeregowo	22,9	43,4	19,3	14,4
Kierowniczo	20,4	46,0	25,6	8,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	25,2	48,0	22,0	4,9
Pozostali umysłowi	18,1	47,9	23,3	10,7
Pracownicy handlu i usług	31,9	42,6	12,8	12,8
Robotnicy wykwalifikowani	19,6	42,4	22,3	15,6
Robotnicy niewykwalifikowani	25,8	43,3	12,4	18,6
Rolnicy	28,1	35,1	17,0	19,9
Prywatni właściciele	25,0	28,6	32,1	14,3
Emeryci, renciści	26,9	33,6	20,8	18,7
Inni niepracujący	18,1	43,3	23,9	14,7
<u>Dochód na osobę</u>				
Niski (do 300 tys.)	23,1	38,7	21,5	16,6
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	21,0	43,9	21,9	13,2
Wysoki (powyżej 500 tys.)	26,0	41,6	19,2	13,2
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Aprobata	20,7	41,2	26,3	11,8
Dezaprobatą	27,8	37,8	18,6	15,8
Brak opinii	21,4	43,3	16,1	19,1
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	23,4	40,7	21,9	14,0
Dezaprobatą	23,0	41,0	23,5	12,5
Brak opinii	20,2	41,5	14,0	24,4
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	19,9	44,7	26,0	9,4
Brak poparcia	30,3	36,2	23,4	10,2
Mało o nim wiem	24,0	39,7	17,3	19,0
Brak opinii	16,3	41,0	13,9	28,9
<u>Deklaracje wyborcze</u>				
Głosował(a)bym na kandydatów:				
Porozumienia Centrum	17,9	42,3	32,7	7,1
ROAD	19,6	42,7	28,6	9,0
Nie związanych z "Solidarnością"	32,7	41,8	19,6	5,9
Nie głosował(a)bym	24,9	39,5	19,6	16,0
Trudno powiedzieć	22,1	40,3	16,9	20,7
<u>Przynależność do związków zawodowych</u> (przed wprowadzeniem stanu wojennego)				
Członkowie NSZZ "Solidarność"	18,9	41,3	28,2	11,6
Członkowie innych związków	28,6	40,9	15,6	14,9
Nie należący do żadnych	23,1	40,6	19,8	16,5
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Członkowie	33,8	37,3	14,4	14,4
Nie należący	20,8	41,4	23,0	14,8

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Opinie badanych o Wojciechu Jaruzelskim		
	korzystne	niekorzystne	trudno powiedzieć
Ogółem	35,6	48,9	14,9
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	33,2	53,5	13,0
Kobiety	37,9	44,4	16,8
<u>Wiek</u>			
Do 29	37,3	48,8	12,9
30-39	30,5	53,3	15,2
40-49	35,4	49,9	14,5
50-59	41,4	43,6	14,5
60 i więcej lat	37,6	45,0	17,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	40,0	42,8	16,8
Miasto	32,7	52,9	13,8
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	38,6	42,3	18,4
Zasadnicze zawodowe	36,5	47,0	15,9
Średnie	35,0	52,5	11,9
Wyższe	24,6	62,7	12,0
<u>Stanowisko</u>			
Szeregowe	36,2	50,3	12,7
Kierownicze	23,3	62,4	13,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	28,7	58,2	12,3
Pozostali umysłowi	28,5	58,4	12,6
Pracownicy handlu i usług	40,4	34,0	25,5
Robotnicy wykwalifikowani	33,5	53,1	12,1
Robotnicy niewykwalifikowani	45,5	41,2	13,4
Rolnicy	42,7	40,4	16,4
Prywatni właściciele	19,6	66,1	14,3
Emeryci, renciści	39,6	41,3	18,4
Inni niepracujący	36,3	48,5	14,8
<u>Dochód na osobę</u>			
Niski (do 300 tys.)	37,0	48,1	14,3
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	34,2	49,4	15,8
Wysoki (powyżej 500 tys.)	34,5	50,2	14,6
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Aprobata	31,1	58,3	10,2
Dezaprobatą	44,2	41,1	14,0
Brak opinii	33,5	42,6	23,2
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	34,2	51,2	14,4
Dezaprobatą	36,7	52,0	11,0
Brak opinii	39,6	32,8	24,5
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	29,7	59,6	10,4
Brak poparcia	43,8	47,0	8,9
M mało o nim wiem	39,5	39,3	20,4
Brak opinii	27,1	47,0	24,1
<u>Deklaracje wyborcze</u>			
Głosował(a) bym na kandydatów:			
Porozumienia Centrum	27,2	66,3	5,9
ROAD	27,0	62,0	11,0
Nie związanych z "Solidarnością"	52,9	38,6	7,8
Nie głosował(a) bym	39,1	45,7	14,3
Trudno powiedzieć	34,3	44,0	21,0
<u>Przynależność do związków zawodowych</u> (przed wprowadzeniem stanu wojennego)			
Członkowie NSZZ "Solidarność"	28,4	58,4	11,9
Członkowie innych związków	40,5	46,5	13,0
Nie należący do żadnych	37,4	45,2	16,9
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Członkowie	40,5	44,5	14,5
Nie należący	34,6	50,1	14,7

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy chciał(a)by Pan(i), aby w ciągu najbliższych miesięcy rola W.Jaruzelskiego i jego znaczenie w życiu politycznym kraju:			
	rosło	nie zmieniło się	maląo	trudno powiedzieć
Ogółem	12,2	23,9	48,6	14,5
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	11,3	21,8	54,5	12,0
Kobiety	13,2	26,0	42,7	17,0
<u>Wiek</u>				
Do 29	12,0	30,8	42,8	13,5
30-39	9,5	21,4	55,0	13,8
40-49	14,5	21,6	50,0	13,3
50-59	14,7	25,8	42,2	16,0
60 i więcej lat	11,6	24,0	46,5	16,7
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	12,8	28,5	41,0	16,8
Miasto	11,7	21,0	53,6	13,0
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	12,2	27,5	39,5	19,2
Zasadnicze zawodowe	13,4	21,3	48,6	16,5
Średnie	11,5	24,9	52,9	10,3
Wyższe	12,0	15,5	63,4	8,5
<u>Stanowisko</u>				
Szeregowie	12,4	23,0	49,7	14,3
Kierownicze	10,5	14,3	65,2	9,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	12,3	23,0	55,7	8,2
Pozostali umysłowi	8,9	18,2	60,3	12,1
Pracownicy handlu i usług	12,8	25,5	31,9	29,8
Robotnicy wykwalifikowani	12,1	20,2	54,3	13,0
Robotnicy niewykwalifikowani	13,5	26,0	42,7	16,7
Rolnicy	12,4	34,1	37,6	15,3
Prywatni właściciele	12,5	12,5	60,7	12,5
Emeryci, renciści	13,8	24,0	42,0	18,7
Inni niepracujący	12,7	27,1	47,5	12,3
<u>Dochód na osobę</u>				
Niski (do 300 tys.)	12,5	25,4	47,8	13,6
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	11,9	23,6	47,8	15,8
Wysoki (powyżej 500 tys.)	11,4	21,0	52,3	14,6
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Aprobata	10,4	21,2	57,8	9,9
Dezaprobatą	17,4	27,0	41,1	13,8
Brak opinii	9,6	24,8	42,3	22,5
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	10,8	23,8	51,0	13,9
Dezaprobatą	14,2	26,0	51,1	8,2
Brak opinii	14,1	20,3	32,8	30,2
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	9,9	19,5	62,3	7,9
Brak poparcia	17,8	25,7	48,5	7,6
Mało o nim wiem	12,9	28,3	36,3	21,5
Brak opinii	7,2	21,7	42,2	27,1
<u>Deklaracje wyborcze</u>				
Głosował(a)by na kandydatów:				
Porozumienia Centrum	5,9	19,5	67,5	6,5
ROAD	9,0	19,5	65,0	6,0
Nie związanych z "Solidarnością"	22,9	28,8	37,3	9,8
Nie głosował(a)by	15,6	27,2	41,9	14,7
Trudno powiedzieć	10,5	23,4	44,5	20,7
<u>Przynależność do związków zawodowych (przed wprowadzeniem stanu wojennego)</u>				
Członkowie NSZZ "Solidarność"	7,8	17,4	63,0	10,9
Członkowie innych związków	13,4	26,8	48,3	11,5
Nie należący do żadnych	14,0	26,2	41,8	17,1
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Członkowie	17,5	23,0	45,5	13,5
Nie należący	11,5	23,7	49,9	14,0

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy Pan(i) osobiście jest za, czy przeciw odejściu W. Jaruzelskiego ze stanowiska prezydenta?"		
	za	przeciw	trudno powiedzieć
Ogółem	62,0	27,6	10,3
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	67,0	25,4	7,6
Kobiety	56,9	29,9	13,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	58,9	32,5	8,6
30-39	67,5	24,1	8,4
40-49	61,2	26,8	12,1
50-59	57,8	30,9	10,8
60 i więcej lat	60,4	27,5	12,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	54,8	32,2	13,0
Miasto	66,6	24,8	8,6
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	55,7	30,2	14,1
Zasadnicze zawodowe	60,4	26,8	12,8
Średnie	65,1	27,3	7,4
Wyższe	74,6	23,2	2,1
<u>Stanowisko</u>			
Szeregowie	64,9	26,7	8,2
Kierownicze	73,3	21,0	5,7
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	72,4	25,2	2,4
Pozostali umysłowi	69,8	23,3	6,5
Pracownicy handlu i usług	60,9	30,4	8,7
Robotnicy wykwalifikowani	67,0	24,9	8,1
Robotnicy niewykwalifikowani	58,3	30,2	11,5
Rolnicy	50,0	32,9	17,1
Prywatni właściciele	69,6	21,4	8,9
Emeryci, renciści	56,9	28,1	14,9
Inni niepracujący	58,9	31,4	9,7
<u>Dochód na osobę</u>			
Niski (do 300 tys.)	60,4	29,2	10,3
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	63,5	25,2	11,3
Wysoki (powyżej 500 tys.)	63,7	28,5	7,8
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Aprobata	70,8	21,0	8,0
Dezaprobatą	53,1	35,2	11,7
Brak opinii	57,6	30,1	12,4
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	66,2	24,6	9,1
Dezaprobatą	60,7	31,3	8,0
Brak opinii	48,2	32,6	19,2
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	76,5	18,3	5,1
Brak poparcia	58,7	33,7	7,3
Mało o nim wiem	51,7	33,2	15,1
Brak opinii	53,0	29,3	17,7
<u>Deklaracje wyborcze</u>			
Głosował(a)bym na kandydatów:			
Porozumienia Centrum	80,2	15,6	4,2
ROAD	78,0	19,5	2,5
Nie związanych z "Solidarnością"	54,6	40,8	4,6
Nie głosował(a)bym	53,8	33,3	12,6
Trudno powiedzieć	58,0	27,2	14,8
<u>Przynależność do związków zawodowych (przed wprowadzeniem stanu wojennego)</u>			
Członkowie NSZZ "Solidarność"	74,4	19,9	5,7
Członkowie innych związków	59,2	30,7	10,1
Nie należący do żadnych	57,0	30,4	12,5
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Członkowie	56,2	34,8	8,5
Nie należący	63,6	26,0	10,4

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Jak Pan(i) sądzi, czy ustąpienie W. Jaruzelskiego z urzędu prezydenta byłoby dla Polski w obecnej sytuacji kraju:			
	korzystne	w zasadzie obojętne	niekorzystne	trudno powiedzieć
Ogółem	42,4	25,8	15,3	16,4
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	45,8	27,6	14,2	12,3
Kobiety	39,0	24,0	16,3	20,6
<u>Wiek</u>				
Do 29	40,5	23,8	20,5	15,2
30-39	44,0	28,1	13,0	14,9
40-49	44,4	27,6	12,4	15,6
50-59	41,9	22,9	19,8	15,4
60 i więcej lat	39,1	24,0	14,7	22,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	38,3	24,8	16,8	20,1
Miasto	45,1	26,6	14,2	14,1
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	36,9	25,3	14,3	23,5
Zasadnicze zawodowe	42,1	26,0	15,0	16,9
Średnie	44,3	26,1	16,8	12,8
Wyższe	54,2	26,8	14,1	4,9
<u>Stanowisko</u>				
Szeregowe	40,9	30,1	14,4	14,6
Kierownicze	55,0	24,2	13,7	7,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	52,8	24,4	14,6	8,1
Pozostali umysłowi	47,4	27,0	13,5	12,1
Pracownicy handlu i usług	34,0	29,8	23,4	12,8
Robotnicy wykwalifikowani	44,2	30,4	12,5	12,9
Robotnicy niewykwalifikowani	30,9	28,9	17,5	22,7
Rolnicy	33,5	28,3	13,3	24,9
Prywatni właściciele	53,6	26,8	5,4	14,3
Emeryci, renciści	39,9	20,1	17,7	22,3
Inni niepracujący	43,3	24,4	18,5	13,9
<u>Dochód na osobę</u>				
Niski (do 300 tys.)	39,3	26,1	16,8	17,9
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	44,5	25,7	12,7	17,1
Wysoki (powyżej 500 tys.)	45,9	25,6	16,0	12,5
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Aprobata	54,8	23,1	11,3	10,8
Dezaprobatą	34,0	27,5	21,5	16,9
Brak opinii	32,0	28,2	14,9	24,9
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	48,0	24,7	13,2	14,1
Dezaprobatą	39,7	28,0	18,7	13,6
Brak opinii	24,9	26,4	17,1	31,6
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	57,3	23,8	10,6	8,3
Brak poparcia	37,7	26,9	23,0	12,5
Mało o nim wiem	32,2	27,8	17,1	23,0
Brak opinii	35,3	24,6	10,2	29,9
<u>Deklaracje wyborcze</u>				
Głosował(a) bym na kandydatów:				
Porozumienia Centrum	66,3	20,7	7,1	5,9
ROAD	58,0	21,0	11,5	9,5
Nie związanych z "Solidarnością"	35,3	27,5	27,5	9,8
Nie głosował(a) bym	35,3	28,8	17,8	18,1
Trudno powiedzieć	36,3	26,9	14,4	22,4
<u>Przynależność do związków zawodowych (przed wprowadzeniem stanu wojennego)</u>				
Członkowie NSZZ "Solidarność"	56,1	23,3	10,9	9,8
Członkowie innych związków	35,9	31,9	18,1	14,1
Nie należący	38,1	25,1	16,5	20,3
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Członkowie	36,3	27,9	24,9	10,9
Nie należący	44,1	25,1	13,5	17,3

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Jak Pan(i) zapewne sły- szał(a), akcja zbierania podpisów w sprawie natychmiastowe- go ustąpienia prezydenta już się rozpoczęła. Co Pan(i) o niej sądzi?"		
	popieram ją	nie popieram jej	trudno powiedzieć
Ogółem	29,9	59,9	10,1
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	33,8	58,6	7,6
Kobiety	26,0	61,2	12,6
<u>Wiek</u>			
Do 29	33,7	57,7	8,7
30-39	31,8	58,6	9,6
40-49	29,1	61,4	9,2
50-59	26,7	64,4	8,9
60 i więcej lat	27,6	58,0	14,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	27,3	60,8	11,9
Miasto	31,6	59,3	8,9
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	29,0	56,0	14,7
Zasadnicze zawodowe	33,9	54,5	11,6
Średnie	27,1	66,4	6,5
Wyższe	33,1	62,7	4,2
<u>Stanowisko</u>			
Szeregowe	31,9	59,9	8,9
Kierownicze	32,4	61,4	6,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	32,5	62,6	4,9
Pozostali umysłowi	28,0	65,9	6,1
Pracownicy handlu i usług	27,7	59,6	10,6
Robotnicy wykwalifikowani	34,8	57,5	7,7
Robotnicy niewykwalifikowani	36,5	53,1	10,4
Rolnicy	26,0	58,0	16,0
Prywatni właściciele	35,7	55,4	8,9
Emeryci, renciści	25,3	61,2	13,5
Inni niepracujący	30,1	59,3	10,6
<u>Dochód na osobę</u>			
Niski (do 300 tys.)	30,8	59,2	10,0
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	28,3	60,3	11,1
Wysoki (powyżej 500 tys.)	31,1	61,1	7,9
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Aprobata	35,4	56,4	8,0
Dezaprobatą	26,3	63,1	10,6
Brak opinii	25,1	62,0	12,9
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	32,5	58,3	9,1
Dezaprobatą	29,2	62,3	8,5
Brak opinii	20,9	61,3	17,8
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	36,2	58,2	5,5
Brak poparcia	28,1	66,0	5,9
Mało o nim wiem	25,4	59,9	14,5
Brak opinii	27,2	53,7	19,1
<u>Deklaracje wyborcze</u>			
Głosował(a) bym na kandydatów:			
Porozumienia Centrum	45,2	47,0	7,7
ROAD	37,7	58,8	3,5
Nie związanych z "Solidarnością"	23,8	70,9	5,3
Nie głosował(a) bym	26,2	63,6	9,9
Trudno powiedzieć	26,6	59,1	14,3
<u>Przynależność do związków zawodowych</u> (przed wprowadzeniem stanu wojennego)			
Członkowie NSZZ "Solidarność"	40,8	53,5	5,7
Członkowie innych związków	27,0	64,8	8,2
Nie należący	25,7	61,4	12,7
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Członkowie	18,6	77,4	4,0
Nie należący	32,3	56,7	11,0

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy wobec sytuacji zbierania podpisów w sprawie ustąpienia prezydenta, W. Jaruzelski powinien, Pana(i) zdaniem:		
	jak najszybciej zrzec się stanowiska	zachować urząd do czasu wyboru nowego parlamentu i uchwalenia nowej konstytucji	trudno powiedzieć
Ogółem *	35,3	48,1	12,9
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	38,1	47,6	10,0
Kobiety	32,6	48,6	15,9
<u>Wiek</u>			
Do 29	35,6	48,1	12,5
30-39	33,3	50,5	12,1
40-49	35,3	48,8	11,5
50-59	36,9	49,8	12,0
60 i więcej lat	36,8	41,9	17,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	33,7	43,2	18,7
Miasto	36,4	51,1	9,2
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	33,3	42,5	19,8
Zasadnicze zawodowe	38,5	44,2	14,2
Średnie	33,8	54,7	9,1
Wyższe	39,4	52,1	1,4
<u>Stanowisko</u>			
Szeregowe	37,7	47,6	11,0
Kierownicze	40,3	48,3	5,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	35,8	55,3	3,3
Pozostali umysłowi	41,4	44,7	9,3
Pracownicy handlu i usług	38,3	53,2	8,5
Robotnicy wykwalifikowani	38,1	48,9	9,9
Robotnicy niewykwalifikowani	28,4	44,2	22,1
Rolnicy	29,8	44,4	23,4
Prywatni właściciele	46,4	42,9	7,1
Emeryci, renciści	33,3	46,8	16,3
Inni niepracujący	32,5	52,7	11,4
<u>Dochód na osobę</u>			
Niski (do 300 tys.)	36,4	46,5	14,4
Przeciętny (od 301 do 500 tys.)	34,3	48,8	12,8
Wysoki (powyżej 500 tys.)	34,8	51,3	9,0
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Aprobata	39,5	47,5	3,4
Dezaprobatą	33,3	49,2	14,0
Brak opinii	30,7	47,9	4,3
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	36,9	47,9	12,1
Dezaprobatą	37,0	48,1	10,6
Brak opinii	25,5	48,4	21,4
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	41,2	49,3	5,7
Brak poparcia	35,2	51,3	9,2
Mało o nim wiem	30,7	47,9	17,9
Brak opinii	30,9	38,8	27,9
<u>Deklaracje wyborcze</u>			
Głosować(a)bym na kandydatów:			
Porozumienia Centrum	49,7	42,6	6,5
ROAD	43,2	51,3	3,5
Nie związanych z "Solidarnością"	32,7	59,5	3,3
Nie głosować(a)bym	31,8	50,7	13,9
Trudno powiedzieć	31,3	44,1	20,4
<u>Przynależność do związków zawodowych (przed wprowadzeniem stanu wojennego)</u>			
Członkowie NSZZ "Solidarność"	47,5	43,4	6,2
Członkowie innych związków	30,8	56,4	9,8
Nie należący	31,0	47,6	17,2
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Członkowie	27,3	61,6	8,1
Nie należący	37,1	45,7	13,4

* Nie sumuje się do 100%, ponieważ nie uwzględniono odpowiedzi "mam inne zdanie".